

ΕΚΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΛΟΥΙΣ ΦΟΡΕΤ

ΤΟ ΑΠΟΠΑΙΔΟ

Από τον θαυμάσιο δούλο που διασχίζει τη Βαρκελώνη, από το βουνό ως τη θάλασσα και λέγεται «Ράβιλας», ένα καλοκαίρινο βράδι περιγράφει το σύγγραμμά των «Πεζών Κινητών».

Στο πέρας του, οι άνδρες βράζανε τα καπέλλα τους και χαρμολάναν με σιτάρι και ή γυναικες αλείναν τα μαυτιλάκια τους και έβραζαν λουλούδια στους στραβάτους.

Το σύγγραμμά πήγαινε προς το λιμάνι. Έκει, ένα μεγάλο έρωσιμάνιο το πρόβαινε για να το υπαγορεύσει στην Κορβία. Στην προκειμένη βραδιά ήταν έτοιμη οργανωμένης πολλές κόποιες, αλλά άσπλητος και σωματός. Ήσαν οι γυναικες τών νέων που φεγγάνε για τόν πόλεμο.

Όταν οι στραβάτοι έβγαζαν στην προκειμένη, άνασταίτησαν με τόν κλάβο που περιέλανε εκεί.

Και για μισή ώρα στήριξε δέν άνοσηριαν κιανιά θρησκωτική, ό- τους προσηγοριώς στο μεγάλο δούλο, αλλά μόνο ήσαν ήλιον, φωνές άποχαριστικές και λυγμοί. Οι λυγμοί τών παρθένων που τά παιδιά τους πήγαιναν προς τόν θάνατο, για τή δόξα της πατρίδας.

Μονάχα ένας νέος λοχαγός σκεπάζονταν μόνος, περιβραία άπ' όλους τούς άλλους, άποκαλιόμενος στο μικρό κρηπίδιο της προκειμένης και παρακαλούοντας με μάτια γεμάτα δάκρυα να περύνει τής οργανωτικής αυτές στήριξης και τά στρατιωτά άρχαίδια.

Αυτός ήταν μοναχός. Κανένα δέν είχε πάει να τόν άποχαριστή. Όχι ή μητέρα του, ούτε ο πατέρας του. Και, ότε τή κόρη αυτή, από τά όρραία μάτια τών άλλων άρχαν να τρυγούν δάκρυα, που δέν μπορούσε να τά συζητήσει.

Ο νέος αυτός λοχαγός λεγόταν Σαντιάγο Κορβία και ήσαν ο δεύτερος γιος ενός υπαρχιού της Βαρκελώνης. Ήταν μόλις δύο χρονία μεγαλύτερος από τόν άδελφό του Ζοζέ.

Μά τί είχε κάνει λαλούν και γενναίος δέν τόν άγαπούσε; Ναι, γενναίος! Όχι ή μητέρα του ή κόρη... Φαίνεται, ότι από τόν κορφο που γεννήθηκε, ή δουλειά του πατέρα του δέν πήγαινε τόσο καλά καλά, όπως άλλως. Και συζητώντας άφορητά και ή μητέρα του για ζούκιστο κορφο. Γι' αυτό τόν είχαν για ερωσιμάνιο στην άποκαλιότη του. Και γι' αυτό όλη ή άγάπη τών γονέων του είχε ασυκωντισθεί στον Ζοζέ.

Αυτός ήταν ο γαδουμένος τους, ο παραγαδουμένος τους μάλιστα, έναδ τόν φτωχό Σαντιάγο τόν είχαν σαν άποπαίδο.

Ο Ζοζέ είχε φέρει πριν από τόν Σαντιάγο για τόν πόλεμο. Κι' ή γυναικες τόν ήσαν κατακλιμαμένοι γι' αυτό. Δέν μπορούσαν μάλιστα να λησμονήσουν την ήρωική του Σαντιάγο στη Βαρκελώνη. Ο Ζοζέ, τόν λατρεύον τους παδί, να κληρονομήσει εκεί ζούκο στην Κορβία κι' ο Σαντιάγο, ο ερωσιμάνιος, να μείνει στην Ίσαβια... Γι' αυτό αιδιόθυμα μάλλον χαρά, όταν έβριθαν ότι και ο Σαντιάγο θα πήγαινε εκεί όπως. Γιατί ήσαν, ότι ο Σαντιάγο είχε γρησιώ χαρητά και θα έκανε καθετί για να προσεταιριθεί και να συζητήσει τόν άδελφό του.

— Δέν θα έρθω στην προκειμένη να σ' άποχαριστήσω, τού είχε πει ο πατέρας του, γιατί έχω δουλειά εκείνη τής όρα.

— Κι' έχω, τού είχε κι' ή μητέρα του, δέν θα έρθω, γιατί θα θυμηθεί τόν άποχαριστή τού Ζοζέ και δέν βαστά ή χαρητά μου.

Ο φτωχός Σαντιάγο! Ένας άλλος στη θέση του, θα είχε γίνει κακός. Αλλά όμως ήσαν τόσο καλός πάντα, τόσο άνεξίτητος. Δέν θυσιάζε, δέν μισούσε, δέν έβρισκε άδίκια

τό καμένο παιδί. Μόνο έννοιθε λίγη για λόνο μέσα του...

Ο Σαντιάγο ήταν άσχετά όμορφος και πολύ σιματαμής, Άλλά ο Ζοζέ, μοιλονότι δέν είχε τόσο γένεια φρεσκαγονία, ήταν όμορφότερος. Όταν κτινόμενος με τόν κορφο κωστήρι τόν Άνδραλόνος, τρυγόνσε με τόν άλλο από τού δούλο της Βαρκελώνης, ή φημιές του σιματαριόπισσε που έβραζαν πάνω βλάματα, υποκαθόνοντας τά πρόβατά τους πίσω άπ' τή βεντάρα τους. Ο Ζοζέ ήταν πάντα ο πρώτος σε όλες τής γυναικες και τής πελές, στις ταυρωμαίες, στους χορούς και τού βράδι τού έσχευ αυτός ήσαν ο πιο ομορφόνιος και πησις στα χαρητά. Οι γυναικες του, όταν μάβαιναν τής τρέλλες του, έβραζαν:

— Τό καμένο τό παιδί. Είνε νέος... Πρέπει να συκακώσω.

Έναδ ο Ζοζέ περιγράφει μια ζωή γενναίη όρρα, ο Σαντιάγο εργαζότανε και μελετούσε.

Τόν έβλεπαν πολύ πιο σιματά στις βλάτωδες, παρά στις ταυρωμαίες και στη εράβια, τού θαυμάσιο δούλο της Βαρκελώνης, ό- που έβαιναν τά βράδια τόν περιπατώ τους οι νέες κι' ή νέες, ανταλλάζοντας βλάματα και λόγια έρωσιμιά, κρηιά.

Ο Ζοζέ, σιματά είχε καταστραφεί με τό χαρητά και τής άποκαλιότης. Είχε γυμνή πάρα πολλά χαρημά κι' ο πατέρας του δέν μπορούσε πια να πληρώνη τά χαρητά του. Έτσι και μέσα άναγκώστηκε να φέρει άπ' τή Βαρκελώνη σε έθελοντής για την Κορβία. Άλλά και εκεί είχε άσχημο την ίδια ζωή και ζούσε τόσο τόν τιμωρόσαν επί σκαρβάνια τού καθήγοντος.

Στό τέλος μάλιστα ληστέγησε άπ' τόν στρατό κι' έβρα, όταν έβρασε στην Κορβία ο Σαντιάγο, κανείς δέν μπορούσε να τόν πληροκαμύσει από βρασοτόν ο άδελφός του. Αλλά τόν λήστεψε πολύ, γιατί από πάντων δέν θα μπορούσε να γράβη στους γυναικες τόν τίποτο κρηπίδιο για τόν καμένο τους Ζοζέ. Τι να τούς έγραφε; Ότι ο Ζοζέ ζούσε μια ζωή σκαρβανωθή, ότι είχε ξελεωρόσει τρεις γυναικες παντρωμένες και ότι για να μπορέ να έθελον άσχημα, έβρισκε κάποιε και στα χαρητά; Ή ότι από κορφο τούρα είχε ξεφραμιστεί;

Και έξη μήνες οι Ίσαβια κατελάσαν σ' ήν Κορβία. Πολέμουσαν άπέλασμένα με άπίστητη γενναίη και αφοθησία.

Μά μέσα ο Σαντιάγο διαστραφει να καταλάβει με τόν λόγ, τού ένα ταυράκι, μέσα στο όλοιο βρασοτόνο οργανωμένο ένα εζδιμό αλόπασιμα.

Σέ όλες τις παραδοθείς, Λού Κορβία είχαν παραδοθεί. Λού άπ' τούς άσχημότες τόν είχαν οσκατόθει. Άλλά τόν τρίτο τόν σκαρβάνια ζωντανό, τόν δίκασαν όμωρος στο στρατοπέδιο και τόν καταδίκασαν σε θάνατο.

Ο Ίσαβιας διαστραφει φωνάζε τούς τόν Σαντιάγο, τού όλοιο ήξερε καλά τής όρα και τή γενναίητητα, και τού είχε:

— Είσα έσθ έπαθόνος για τόν αιχμάλωτο αυτόν. Είνε ένας πολύ έπαθόνος έθελός. Και τόν θεωρώ πιο ένοχο από όλους, γιατί, άν και δέν θέλω να πη τ' όνομά μου, είτε ότι γεννήθηκε στην Ίσαβια. Δέν είχε ζούκο μόνον ιστιμάνος, αλλά και προδοτής. Πρόσεξέ τον, Άγιο θα τρυφεραστή!...

— Νά είστε ήρωας, σιματαμάνια μου, άδελφός ο Σαντιάγο. Άν αιδίο δέν είς τόν παραδώσω, να τρυφεραστήτε έμένα στη θέση του.

ΤΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Ο Υιός τού Θεού (Πινάκ τού Βάν Έικ στην Πανακροήκη τού Βερολίου)

μύνος και δεν μπορούσε να μιλήσει γιά μερικά λεπτά.
 -- Σαντιάγο, αδελφέ μου! φώναξε ο αιχμάλωτος.
 -- Ζοζέ! Αναστήγιστέ με! είπε ο Σαντιάγο με χέλια που έτρεμαν.
 'Ο Ζοζέ προχώρησε με άνοχη αγχώδη προς τόν αδελφό του, αλλά αυτός υποχώρησε με φόβου.
 'Ο αδελφός του!... Ήταν λοιπόν ο αδελφός του ο προδοτής! 'Ο Ζοζέ, ναι, ο Ζοζέ πολέμησε έναντι τόν 'Ισπανόν στρατιωτών; Τι λόγος και τί νουστή!

Μά όχι, δεν ήταν παιδί ο αδελφός του ο άνανδρος αυτός. Ήταν ένας 'Ιούδας, που τού άξιζε γιά τόν τουρπεσίσιον αύτου τό προί.
 'Ο Σαντιάγο πήγε και κάθισε κοντά στην πόρτα, χωρίς νά πη χαμιά λέξη, έβγαλε τό σπαθί του άπ' τή θύρα του και τό άκούηκτησε, έτσι γρήγο, κοντά του.

Ναι, έτσι έπρεπε νά κάνει. Αυτό ήταν τό καθήκον του. 'Ο Ζοζέ δεν ήταν παιδί αδελφός του.

'Ο Ζοζέ αισθανότανε τή σιωπή του αδελφού του νά τόν βαρύνει θανάσιμα. Συντριμμιός πήγε νά έπεσε επάνω σ' ένα μάτσο με τά χέρια σταυρωμένα, τό κεφάλι σωστό, τά μάτια γεμάτα δάκρυα.

'Έξαφνα ένας ο Σαντιάγο αναστάναιε. Θυμήθηκε τούς γονείς του, τούς γονείς του που έβλεπαν και κοινούσαν, όχι γι' αυτόν τόν γενναίο στρατιώτη, μά γιά τόν άλλο, τόν χαϊδεύον, τόν άνάνδρου, τόν προδοτή.

Τού φάνηκε ότι είδε τή μητέρα του νά πέφτει σαν τρελή στά πόδια του και νά τόν κρατείη γιά σώση τόν αδελφό του! Πόσο θα επέφρανε ό γέρος γονείς όταν θα μάθαιναν τό θάνατό του!.. "Α, θά ήταν τρομερός ο πόνος τους. Ένώ άν πέθαινε αυτός, ο Σαντιάγο, ποιος θα ληστώνε; Κανείς!..

-- Σήνω! είπε έξαφνα ο Σαντιάγο στον αδελφό του. Και πέξ μου, άν, παρ' όλο τό έγκλημα σου, σοφ' μένει άζώμα μά σπάθα γεμάτη, πέξ μου, άν σε σώσω άπ' τό θάνατο, θέ μετανοήσεις, θ' αλλάξωζ ζωή;

-- Ναι, απάντησε ο Ζοζέ. Σοφ' όραξίσιμα ότι έχω μετανοήσει ήδη μ' όλη μου τή ψυχή. Ντραπέλιμα γιά τόν έαυτό μου.

-- Οραξίσιμα, είπε ο Σαντιάγο, έτι θ' αλλάξωζ ζωή;

-- Τό όραξίσιμα, απάντησε ο Ζοζέ, τό όραξίσιμα στο Θεό, στη Μαντόνα, σε όλους τούς άγιους. "Αχ, άν ήταν δυνατόν νά μην πελώνομ... Μά τί όραξίσιμα και ύπόσχεσιμα άτι δεν μπορώ πιά νά κάνω; Κιόταζε τό ρολόϊ σου, Σε τέτταρες ώρες οι γονείς μας θα έχουν μόνο ένα γυπό...

-- Οραξίσιμα, εξακολούθησε ο Σαντιάγο, ότι δεν θα πολέμησες πιά έναντιόν τής πατρίδας μας και ότι θ' άμειρωσες τή ζωή σου όλη στους γονείς μας που σ' αγαπούν τόσο....

-- Τό όραξίσιμα.
 -- Οραξίσιμα, ότι θα εργασθής και θα ζήσης τίμα κοντά τους.

-- Τό όραξίσιμα.
 -- Καλά. Πάρε τόσε τό μανδύα μου. Έχουμε τό ίδιο άνίστημα. Πάρε τό πλ'ηρό μου και φέρε. "Αν σοφ' ζήρησον τό σύνθημα γιά νά περάσης, πέξ : «Αντιβασίλισσα».

-- Αδελφέ μου, αδελφέ μου... φώναξε ο Ζοζέ. Κι' έσύ τί θα γίνης;

-- Αυτό δεν σ' ενδιαφέρει. Είμαι άρχηγος εδώ... Διατάσσω. 'Υπάκουσον!..

-- Σαντιάγο!...
 -- Στο όνομα τής μητέρας μας, σε διατάσσω νά φέρης.

'Ο Σαντιάγο φώναξε μύνος τεν τό μανδύα του στους ώμους του Ζοζέ, τού έβαλε και τό πλ'ηρό του στο κεφάλι και τόν έπαιρξε προς τήν πόρτα.

'Αλλά εκεί άπότομα στυμμάθησε, άρπάχισε τόν αδελφό του και τόν φίλησε παθητικά.

-- Φίλησέ μου, τού είπε τούς γονείς μας. Έτσι όπως σ' έφίλησα εγώ....

Και ύστερα με δόναμα έσαυρωξε έξω τόν Ζοζέ και έβλεπισε τήν πόρτα.

"Όταν τό προί μπήκαν μέσα στη φυλακή, βρήκαν τό νέο λοχαγό ζαλωμένο κάτω νεκρό. Τό στήθος του ήταν καταμιατωμένο. Φαίνεται πήε χτυπηθεί στην καρδιά με υιά σφαίρα. Ένω ορθόδερα ήταν περμένο εκεί κοντά του.

Πιό πέρα βρήκαν ένα κομμάτι χαρτί, έπάνω στο όποιο έγραφε :

"Έχω παραεί τό καθήκον μου. Βοήθησα τόν αιχμάλωτο νά δραπέτευση. 'Αναγνώρισα σ' αυτόν ένα παλιό μου φίλο. Έγραψό πόσο είχε ασθενησέ οι στρατιωτικοί νόμοι. Όθλω ν' απαλλάξω τούς άρχηγους μου —οι όποιοι ήσαν τόσο καλοί πάντα γιά μένα —άπό τήν σκληρά ανάγκη νά με καταδικάσουν. Έγώ μόνος μου τιμώρησα τόν έαυτό μου. Ζήτω ή πατρίς!"

ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Η ΑΝΑΣΤΑΣΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

(Πώς τήν περιγράψει ο Κοινοπάλατος ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΩΔΙΝΟΣ)

'Η λαμπρότης τής τελετής τής 'Αναστάσεως, όπως τήν εορτάζουμε σήμερα, ούτε άμυδρό ήδρα δεν μπορεί νά δώσει τής άράστασης μεγαλοπρεπειας με τήν όποια εορταζόντο τό Πάσχα κατά τούς Βυζαντινούς χρόνους, στο Ναό τής 'Αγίας Σοφίας.

"Όπως βεβαιώνω ο περιφημος Κοινοπάλατος, δηλαδή Αύλάρχης, Γεώργιος Κωδίνος στο σύγγραμμά του «Περί τής τάξεως τόν άξιωματών και άξιωματιών του Βασιλικού Παλατίου», ή 'Ανάστασις γινόταν στο Βυζάντιο κατά τήν 3ην ή 4ην μεταεσωνύκτιο ώρα του Μεγάλου Σαββάτου.

'Ολόκληρος ο λαός του Βυζαντίου προσερχόταν στην τελετή αυτή, τής όποιας μεγαλοπρεπετέρα και λαμπρότερα δεν έγνώριζε ή 'Ορθόδοξος Έκκλησία.

Πολύ πριν από τήν όρισμένη ώρα, ή χιλιάδες τόν πιστών πλημύριζαν τό περισπύριον τής αόλης τής 'Αγίας Σοφίας, κάτω άπ' τούς θόλους του όποιοι είχαν άντηρήσει τόσο νικητήριο παύνες, τόσα εύχαριστήρια προς τήν 'Υπερομαχόν Στρατήγόν και τόσα μοιρολόγια και θρήνοι....

Σέ λίγο, ή μεγάλες πυλές του έ σ ο ν ι α ρ θ θ η κ ο ς άνογαν και έπειτα άπ' αυτές, ή έννεφα β ι α σ ι λ ι κ ε ς π υ λ ε ς, ή όποίες οδηγούσαν στο έσωτερικό του ναού....

Τότε τά πλήρη τόν πιστών εισοδήσαν μέσα στην άπέραντη εκκλησία, αναδιδόντας έναν άπερίγραπτο θάουδο, που έμοιάζε με τήν άπληρη ενός άγγελοτόπου αίμου προς τόν Κύριο.

Τρείς χιλιάδες καντήλια, πολυκάνηλα και μαυνούλια κατασκευασμένα όλα από χρυσάφι και άσημι, έδιναν μιά όψη φαντασμαγορική στη μεγαλοπρεπεία τής εκκλησίας και ολόκληρος ο έσρος εκείνος χώρος ήταν πλημμυρισμένος από έκταφιαστικό φώς.

'Η άσημίμενες κηρύλλες που χροιάζαν τό 'Αγιο Βήμα, ή χρυσοαυλάκη 'Αγία Τράπεζα, που τήν περιβάλασαν χροιά έπίσης κινούσιμα, τό όρηλό και μεγαλοπρεπές καθόμο με τόν άπό πολιτικώς λίθος σταυρό του, ά διάζωγιστο θρόνο του Πατριάρχου και τόν Αύτοκράτορον, τά πολύχρωμα μάρμαρα τόν έκατόν κίονων, τό χρυσάφι και τό άσημι τόν είκονων, τόν κινουράντων, τόν τοίχων, τόν άθισσών, τόν θόλων και τόν ημιθόλων, τά πάντα άξινθηδολούσαν, άστραφταν, σκόρπιζαν λάμψεις και μαυρισμάτια....

Και σε λίγο άντηρούσαν ή φλυαμιόδες τόν τριών πολυπλοώσιμων χορών του ναού, στους όποίους συμμετείχαν και γυναίκες.

Τότε παρουσιαζόταν από τό πάγχρομο θυσιαστήριο, φορώντας τή μεγάλη άρχιερατική του στολή μαζί με τό αδαμαντοκόλλητο στέμμα τιν ο Πατριάρχης και Έπίσκοι :

-- Αντίε λάβετε φως έξ του άναστήρου φωτός...
 -- Αυτός χίλιοι και περυσότομοι άρχιερείς και διάκονοι περιτάσσοντο δεξιά του κ' αριστερά του, ένδην και ένδην τής 'Ωραίας Πύλης

και ή φλυαμιόδες τόν χορών, τόν γυναικών, τόν έσθρων και τόν διακόνων έννοητόσασ με τής φλυαμιόδες του πλήρους, τό όποιο πλημμυρίζόταν από ένα άμυθον και γλυκύτατο σναίσθημα εύλαβείας, κατανύξεως και θεοσεβείας.

'Ο Αύτοκράτορος δεν παρερισκόταν στην πρώτη αυτή 'Ανάστασι. 'Αλλά κατά τόν Έσπερινό τής Κυριακής, δηλαδή στη Δευτέρα 'Ανάστασις, καθήμενος σε τέθλιμα όμοιο και παρακοιλωθήμενος από πλήθος μεριστόνων, στρατού και λαού, πήρκανε από τά 'Ανάκτορα με μεγάλη ποικητή στο Ναό τής 'Αγίας Σοφίας.

Τότε ο Πατριάρχης, ακολουθούμενος από χίλιους άρχιερείς και φώλλες, τόν ύπεδέχτο στην είσοδο τής εκκλησίας. Κατόπιν, όταν ο Αύτοκράτορος καθόταν στο θρόνο του, ο Πατριάρχης τόν έθιμάτιζε. Τότε ο Αύτοκράτορος έπαυον από τό χέρια του Πατριάρχου τό γεμάτο από πολιτικώς λίθους χρυσό θηματίζο και υπαίονητας στο 'Αγιο Βήμα, θηματίζε τήν 'Αγία Τράπεζα. Συγχρόνως χροιάε στον κληρό τής εκκλησίας έκατό λίτρος χρυσάφι.

Μετά τό τέλος τής τελετής, ο Αύτοκράτορος πήγαινε στον 'Ιππόδρομο και από εκεί με τήν ίδια ποικητή ξαναγόριζε στο παλάτι.

Αθή είχε άμυδρόε ή περιγραφή τής τελετής τής 'Αναστάσεως στο Ναό τής 'Αγίας Σοφίας, στον όποιο έδω και τσεσφεσισσων αίώνες έχουν πάρει, ίσως όχι γιά πάντα, ή θείες αδέξ μοταγογιές...

ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ

(ΑΝΕΚΔΟΤΟ)

Αυτό τό χώμα που πατάς, τό δάση που διαβήσεις, τά μαύρα μάτια που κιντάς, τ' άέρι που άνασαιεις, τούς ποταμούς, τά κρύα νερά, τά πλάγια τ' άθισμένια και τά βουνά τά σκυερά χαϊρέτα κι' από μένα.

K. ΚΡΥΣΤΑΛΛΗΣ

'Ο... Χοντρός κι' ο Λιγρός!...
 Οι Σκαιογράφοι μας κ. κ. Προπολά-
 τος και Σοφ. Αντοιάδης.
 (Σκίτσο του ούτετέρου)

